

Media

Hergebruik als tendens

Een van de meest indrukwekkende publieke interieurs van het afgelopen jaar is de Openbare Bibliotheek in Amsterdam. Vreemd genoeg ontbreekt dit meesterwerk van Jo Coenen in het pas verschenen *Jaarboek Architectuur in Nederland 2007-2008*. Dit geldt ook voor de Selexyz boekhandel die Merckx + Girod Architecten in Maastricht realiseerde. Voor dit project vond het Amsterdamse bureau afgelopen jaar internationale erkenning, in het Jaarboek blijft het bij de zuinige vermelding dat het project afgelopen jaar de *Lensvelt de Architect interieurprijs 2007* won. Blijkbaar vindt de redactie die dit Jaarboek voor de laatste keer heeft samengesteld, het interieur niet behoren tot het werkveld van de architect. Dat is opvallend in een tijd, waarin de omzet en de kwaliteit van de architectuur juist op dit gebied de afgelopen jaren spectaculair is gestegen.

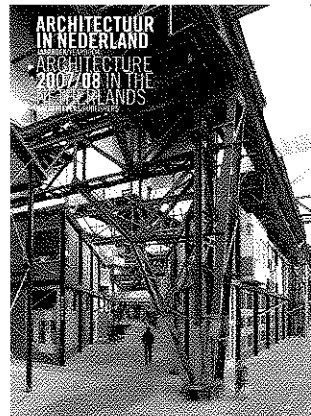
Deze Jaarboekeditie staat geheel in het teken van transformatie. Het boek omvat 31 presentaties van projecten, waarvan er al zes in Amsterdam liggen en vijf in Rotterdam. De claim dat deze selectie "een breed overzicht van verschillende stromingen, ontwerphoudingen, bouwtypen en actuele thema's van de architectuur in 2007" representeert, lijkt daarmee niet helemaal houdbaar. Niet eerder dan op pagina 98 van het 174 pagina's tellende boek komt een project buiten de Randstad aan de orde.

De redactie illustreert het thema van transformatie aan de hand van projecten die aanpassingen van bestaande gebouwen betreffen. Tot deze behoren de NDSM-atelierstad door Dynamo Architecten en de voormalige kraanbaan door Ontwerpgroep Trude Hooykaas in Amsterdam, maar ook de portiek-etagewoningen ontworpen door

Van Schagen architecten en het Wallisblok van de hand van Hulshof Architecten, beide in Rotterdam. Ze ondersteunen de centrale stelling, dat het in de architectuur draait om opdracht en opdrachtgever, om regelgeving en aanbesteding, om lokale en nationale regelgeving en om politieke ambities. Het succes van dit spel bepaalt in hoge mate de kwaliteit van de architectuur. De vraag welke consequenties de architectuur hier uit zou kunnen trekken, laat de redactie buiten beschouwing. Het Jaarboek is daarmee vooral een tendensboek. In de essays die het boek verlichten, wordt een opvallend activistische toon aangeslagen. Zowel de adviesbureaus (die in de ogen van de redactie lui zijn en een alibi vormen waarmee bewindvoerders hun keuzes proberen te legitimeren) als de opdrachtgevers (die door de redactie voortdurend een gebrek aan ambitie, helderheid en consistentie wordt verweten) en de (ideologisch verblinde) politici komen er bekaaid vanaf. Het doet afbreuk aan de oproep die de redactie zelf doet in het interessante essay 'Stedelijke vernieuwing: inventie, transformatie en de macht van de architect' om vooral de orgware (het proces van totstandkoming van de gebouwde omgeving) te analyseren.

Hergebruik is een belangrijk thema in de architectuur. De komende tijd staan de woningbouw, de verhouding tussen stad en land en het klimaatvraagstuk hoog op de politieke agenda. Sociale, ruimtelijke en financiële kwesties spelen daarbij een grote rol. Maar wil de architectuur op deze gebieden slagen, dan zal ze een overtuigende esthetiek moeten construeren. Juist daar lijkt de kracht van de architectuur te liggen. Voor dit wezenlijke aspect heeft de Jaarboekredactie helaas weinig aandacht.

Harm Tilman

Daan Bakker, Allard Jolles, Michelle Provoost, Cor Wagenaar, Joseph Plateau (vormgeving), **Architectuur in Nederland. Jaarboek 2007/08**, NAI Uitgevers, Rotterdam, 2008, 184 pag., geïll. kleur en zw/w, 320x240 mm., paperback, ing., Nederlands/Engelse editie, ISBN 978 90 5662 050 9, €39,50

